

В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко

КРЕДИТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ

Навчальний посібник

В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко

КРЕДИТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ

Навчальний посібник

Рекомендовано

Міністерством освіти і науки України

Київ
Знання //
2008

УДК 336.774.3(075.8)

ББК 65.9(4)262я73

В61

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист № 14/18.2-1219 від 31 травня 2005 р.)*

Рецензенти:

В.В. Глушенко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри “Фінанси і кредит” Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

В.І. Успенко, кандидат технічних наук, професор, завідувач кафедри біржової, страхової та банківської справи Харківського державного технічного університету будівництва та архітектури;

М.О. Кизим, доктор економічних наук, професор, завідувач лабораторії Харківського національного економічного університету

Вовк В.Я., Хмеленко О.В.

В 61 Кредитування і контроль: Навч. посіб. — К.: Знання, 2008. — 463 с.

ISBN 978-966-346-402-2

У посібнику визначаються засади банківського кредитування та основні критерії прийняття рішення про видачу кредиту, розглядаються основні види і форми банківських кредитів, досліджуються сутність і характер кредитного ризику банку та банківських ризиків у цілому, а також пропонуються методи управління кредитним ризиком і ризиком зміни відсоткової ставки. Особлива увага приділяється питанням організації моніторингу кредитних операцій банку та методам управління проблемними кредитами. Наводяться плани лекційних занять, теми індивідуальних робіт і питання для самостійного опрацювання студентами.

Для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей магістерського рівня підготовки, аспірантів, викладачів, фахівців банківської справи.

УДК 336.774.3(075.8)

ББК 65.9(4)262я73

ISBN 978-966-346-402-2

© В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко, 2008

© Видавництво “Знання”, 2008

ЗМІСТ

Передмова	7
Робоча програма навчальної дисципліни за модулями та темами	11
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	23
Тема 1. Засади банківського кредитування і прийняття рішень про надання позички	24
1.1. Сутність і види банківського кредиту.....	24
1.2. Кредитна політика банку.....	38
1.3. Форми забезпечення кредиту.....	47
1.4. Порядок розрахунку ціни кредиту.....	56
Тема 2. Форми банківських кредитів	70
2.1. Особливості кредитування малого та середнього бізнесу.....	70
2.2. Інвестиційне кредитування.....	89

2.3.	Перспективи розвитку іпотечного кредитування в Україні.....	102
2.4.	Споживчий банківський кредит.....	118
2.5.	Особливості кредитування у формі овердрафту.....	125
2.6.	Інші форми кредиту.....	129
Тема 3. Банківські ризики.....		156
3.1.	Сутність і класифікація банківських ризиків.....	156
3.2.	Зовнішні ризики банку.....	161
3.3.	Фінансові ризики банку.....	163
3.4.	Функціональні ризики.....	167
3.5.	Основні методи оцінки банківських ризиків.	170
3.6.	Організація ризик-менеджменту в банку.....	177
Тема 4. Кредитний ризик як складова банківських ризиків.....		181
4.1.	Сутність кредитного ризику.....	181
4.2.	Класифікація та оцінка кредитних ризиків банку.....	188
Тема 5. Менеджмент кредитного ризику.....		194
5.1.	Засади управління кредитним ризиком банку	194
5.2.	Методи управління ризиком на рівні окремого кредиту.....	197
5.3.	Методи управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля.....	202
Тема 6. Управління відсотковим ризиком.....		213
6.1.	Управління строками залучення та розміщення коштів.....	213
6.2.	GAP-менеджмент відсоткового ризику.....	217
6.3.	Хеджування відсоткового ризику.....	228

Тема 7. Особливості кредитування підприємств АПК	235
7.1. Система пільгового кредитування підприємств АПК.....	235
7.2. Організація процесу кредитування сільгоспвиробників	246
7.3. Напрями стимулювання кредитування АПК у сучасних умовах економічного розвитку.....	255
Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	259
Тема 8. Процес банківського кредитування	260
8.1. Одержання й аналіз кредитної заявки позичальника.....	260
8.2. Підготовка та підписання кредитної угоди	271
8.3. Моніторинг кредитних операцій банку.....	279
Тема 9. Оцінка кредитоспроможності позичальника	284
9.1. Зміст і значення оцінки кредитоспроможності позичальника.....	284
9.2. Оцінка кредитоспроможності позичальника — юридичної особи.....	292
9.3. Оцінка кредитоспроможності позичальника-банку.....	300
9.4. Оцінка кредитоспроможності позичальника — фізичної особи.....	306
Тема 10. Проблемні кредити і засоби реструктуризації безнадійних боргів	327
10.1. Сутність проблемних кредитів.....	327
10.2. Методи управління проблемними кредитами банку.....	335

Тема 11. Кредитний портфель банку: його класифікація та аналіз.....	343
11.1. Кредитний портфель банку та критерії його класифікації.....	343
11.2. Класифікація позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану.....	346
11.3. Оцінка стану обслуговування позичальником заборгованості за кредитом.....	354
11.4. Класифікація кредитного портфеля.....	356
11.5. Аналіз кредитного портфеля банку.....	359
Тема 12. Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій.....	377
12.1. Сутність резерву для відшкодування можливих втрат від кредитних операцій банків.....	377
12.2. Критерії прийняття забезпечення за кредитними операціями при розрахунку резервів.....	385
12.3. Порядок розрахунку резерву під кредитні ризики.....	391
12.4. Порядок використання резервів для покриття можливих втрат від кредитних операцій.....	396
Теми індивідуальних робіт.....	403
Тести з дисципліни “Кредитування і контроль”.....	406
Додатки.....	423
Література.....	456